

CONTE I CANT D'AMOR I DE LLIBERTAT

JORGE ALVARADO

UCA, Managua, Nicaragua

1. Preludi trinitari

Al principi era el Verb, una paraula de pur dinamisme i alegria, el verb Amar.

L'infinit quefer del verb Amar és fer l'Amor, quina meravella, sense pressa però sense pausa.

Però l'Amor, com bé se sap, és cosa de tres.

Entre elles tres, divines persones, l'Amor és donar-se i rebre's del tot a cada instant.

Amor sense més, pur donar de sí, només perquè sí, pur amor lliure.

Amor lliure i alliberador. Més que diví, diviníssim (saborosíssim, sí), creador de llibertat.

Amor lliure que commou i promou llibertins, llibertaris i alliberadors a dojo.

Amor lliure que promou i commou l'amor de les i els amants, a totes les galàxies.

L'Amore che move il sole e l'altre stelle.

2. Un conte d'amor i llibertat

Hi havia una vegada un home que deia que "Déu és el títol d'un gran problema". També nosaltres podem dir que Llibertat és el nom d'un gran problema (potser el mateix) que consisteix en què la paraula "llibertat" és el comodí que hem creat per oblidar que cada persona humana carrega en el seu propi cos el pes insuportable de la història de l'univers i de la mal anomenada "història universal". Però no seguim aquesta vegada els mals passos d'aquell esforçat Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831) que va gosar conceptuar la llibertat com a totalitat i finalitat de tots els fets i desfets de la "història universal", així: "La història universal és el progrés en la consciència de la llibertat –un progrés que hem de conèixer en la seva necessitat–". I que també va gosar afirmar: "L'Estat és la realitat de la llibertat concreta". Millor que seguim el camí obert pel no menys esforçat José Francisco Xavier Zubiri (1898-1983), qui va gosar conceptuar el fenomen de ser lliure així: "L'experiència radical de Déu és l'experiència de ser lliure en la realitat. Ser lliure és la manera finita, concreta, de ser Déu".

Com és que ha dit? "Ser Déu"? Doncs sí. Que de "ser Déu" es tracta quan ens prenem seriosament aquest bonic conte de la llibertat. Ara bé, en què consisteix "ser Déu"? Aquesta pregunta no es respon pas amb metafísica sinó a la pràctica, fent la prova d'allò que anomenem (i sol ser diferent al que anomenem) "Déu". Perquè podria resultar que, per fer la prova de Déu, per provar Déu, per fer l'experiència de Déu, s'hagi de fer la prova de la llibertat, fer la prova de la justícia i fer la prova de l'amor. Dit d'una altra manera: que per ser i fer Déu, s'hagi de ser i fer la llibertat, ser i fer la justícia, ser i fer l'amor. Tal com diu "Dom Pere Llibertat Casaldàliga" en el seu poema "Equívocs":

On tu dius llei,

jo dic Déu.

On tu dius, pau, justícia, amor,

jo dic Déu.

On tu dius Déu,

jo dic llibertat, justícia, amor.

Aquesta mateixa pregunta, "quina cosa és Déu?", la va fer sant Joan de la Creu, essent Prior del Convent dels Màrtirs, a Granada, a un germà llec anomenat Francisco, qui va gosar respondre-li: "Déu és allò que ell vol". Seguint la gosadia del Germà Francisco, tan encomiada aleshores pel seu Prior, atrevim-nos nosaltres a dir que Déu és Allò-que-a-Ell-li-dóna-la-gana-de-ser: amor i llibertat, pur amor lliure. "Déu" és Qui a nosaltres ens dóna la gana de ser i fer l'amor lliure: "Per ser lliures ens va alliberar el Messies" (Gàl 5,1).

Ara bé, si la veritable llibertat és fer l'amor lliure, quan la llibertat sigui un deure no serà encara veritable llibertat. Quan la llibertat sigui una condemna (Sartre dixit), quan només sigui un destí, no serà encara veritable llibertat. Quan sigui només rebel·lia, no serà encara veritable llibertat. Quan sigui només satisfacció de necessitats o interessos, no serà encara veritable llibertat. Quan no sigui lliure fins i tot d'ella mateixa, no serà encara veritable llibertat. Quan només sigui passatgera, quan no sigui llibertat definitiva

de la mort, no serà encara veritable llibertat.

Quan per ella s'hagi de morir heroicament o matar víctimes expiatòries, no serà encara veritable llibertat. Perquè la veritable llibertat prescindeix dels serveis de qualsevol Monsieur Guillotin, Sagrada Inquisició, Projecte Manhattan, Llei Patriota (*Patriot Act*) o Complex Industrial-Militar (drons i bombes "intel·ligents" inclosos). Perquè en comptes de la magnífica i terrorífica consigna "Llibertat-Igualtat-Fraternitat" a l'estendard de la veritable llibertat hi ha escrit: "Amor-Unidiversitat-Servei".

Si la veritable llibertat és fer l'amor lliure, quan la llibertat no sigui actuar com Déu mana (creant més llibertat) no serà encara veritable llibertat. Perquè la veritable llibertat és un procés d'alliberament universal *ad infinitum* (revolució permanent), infinitament obert (mai establert), infinitament alegre (mai enrabiat) i infinitament expansiu (mai explosiu), i l'únic i veritable imperatiu categòric és aquest: "Actua com Déu, realitzant la teva llibertat en la creació de més llibertat". O millor dit, com va dir sant Agustí: "Estima i fes el que vulguis".

3. Dos cants d'amor i llibertat

Des del primer dia de 1959 fins avui, un bon indicador per mesurar la qualitat del compromís amb el procés d'alliberament universal és la solidaritat i el respecte a la revolució cubana. Solidaritat i respecte que llueixen en el petit poemari *Canción de Gesta* (1976), de Pablo Neruda, un poema dels quals es titula justament així:

La llibertat

Tresors del Carib, escuma insigne / sobre il·lustres blaus vessada, / costes fragants d'argent i or / semblen, per l'arena elaborades, / arxipèlag intens dels somnis, / comarques de mormol i flamarada, / castells de palmeres navegants, / muntanyes com pinyes perfumades, / illes sonores que al ball del vent / arribàreu com núvies convidades, races de color de nit i de fusta, / ulls com les nits estelades, / estàtues que dansaren en els boscos / com les onades pel mar estimades, / malucs de safrà que sostingueren / el ritme de l'amor en l'enramada, / sines fosques com el fum agrest / amb olor a gessamí a les cabanes, / cabelleres ordides per l'ombra, / somriures que la lluna edi-

ficà, / cocoters al vent concedits, / gent sonora com les guitarres, / pobresa de les illes i la costa, / homes sense terra, nens sense cullera, / noies musicals dirigits / per un timbal profund des de l'Àfrica, / herois foscors dels cafetars, / treballadors durs de la canya, / fills de l'aigua, pares del sucre, / atletes del petroli i les bananes, / oh Carib de dons enlluernadors, / oh terra i mar, de sang esquixades, / oh Antilles destinades per al cel, / pel diable i l'home maltractades: / ara ha arribat l'hora de les hores: / l'hora de l'aurora desplegada / i el que pretengui aniquilar la llum / caurà amb la vida cercenada: / i quan dic que ha arribat l'hora / penso en la llibertat reconquerida: / penso que a Cuba creix una llavor / mil vegades estimada i esperada: / la llavor de la nostra dignitat, / per tant de temps ferida i trepitjada, / cau a la rega, i pugen les banderes / de la revolució americana.

Himne de la República Bolivariana de Veneçuela

En aquest himne, amb lletra de Vicente Salinas i música de Juan José Landaeta (o Lino Gallardo?), compost cap a 1810 a partir d'una cançó de bressol, se sent la veu del "senyor" (patró, propietari, amo) que demana que caiguin les cadenes de l'imperi colonial; i se sent la veu del "pobre" (oprimit, serf, esclau) que demana Llibertat. Però només quan les seves veus canten unísones i les seves voluntats s'uneixen en un mateix moviment, només aleshores comença a tremolar i a fugir espaiat el vil egoisme que alguna vegada va triomfar. Aquest cant s'escau aquí perquè aquesta "força que és la unió" brilla avui per la seva absència a Veneçuela i perquè la solidaritat i el respecte a la revolució bolivariana són també indicadors verificables d'intel·ligència (enteniment-en-coexistència) política i d'amor a la llibertat:

Glòria al brau poble / que el jou llança, / la llei respectant / la virtut i honor. / Fora cadenes!, / crida va el senyor, / i el pobre a la seva cabana / Llibertat demanà. / A aquest sant nom / tremolà espaordit / el vil egoisme / que altra vegada triomfà. / Cridem amb empena: / mori l'opressió! / Compatriotes fidels, / la força és la unió. / I, des de l'Empiri, / el Suprem Autor / una sublim alenada / al poble infundà. / Unida amb llaços / que el cel formà, / l'Amèrica tota / existeix en nació. / I si el despotisme / alça la veu, / segueix l'exemple / que Caracas donà.